

Gebruik en schade door alcohol: *hoe vergroten we de bewustwording?*

Ninette van Hasselt
Carmen Voogt

6 april 2023

Opzet

1. **Bewustwording**
2. **Alcoholgebruik**
3. **Wat weten Nederlanders over alcoholische drank?**
4. **Het belang van bewustwording**
5. **Wat kun je betekenen als professional?**
6. **Aan de slag**

3 vragen

- 1. Welke kennis over alcohol moet breder bekend worden?**
- 2. Wat kun je als professional zelf doen om bewustwording te vergroten?** (geef aan wat jouw rol is op het geeltje!)
- 3. Wat heb je nodig van anderen?**
 - overheid
 - andere beroepsgroepen
 - wetenschap

Bewustwording

- **Definitie**
 - 'het inzicht krijgen in een situatie' (Van Dale)
 - 'het gaan beseffen'
- **Vergroten bewustwording over alcohol schade**
 - 1 van de doelstellingen van het Nationaal Preventieakkoord

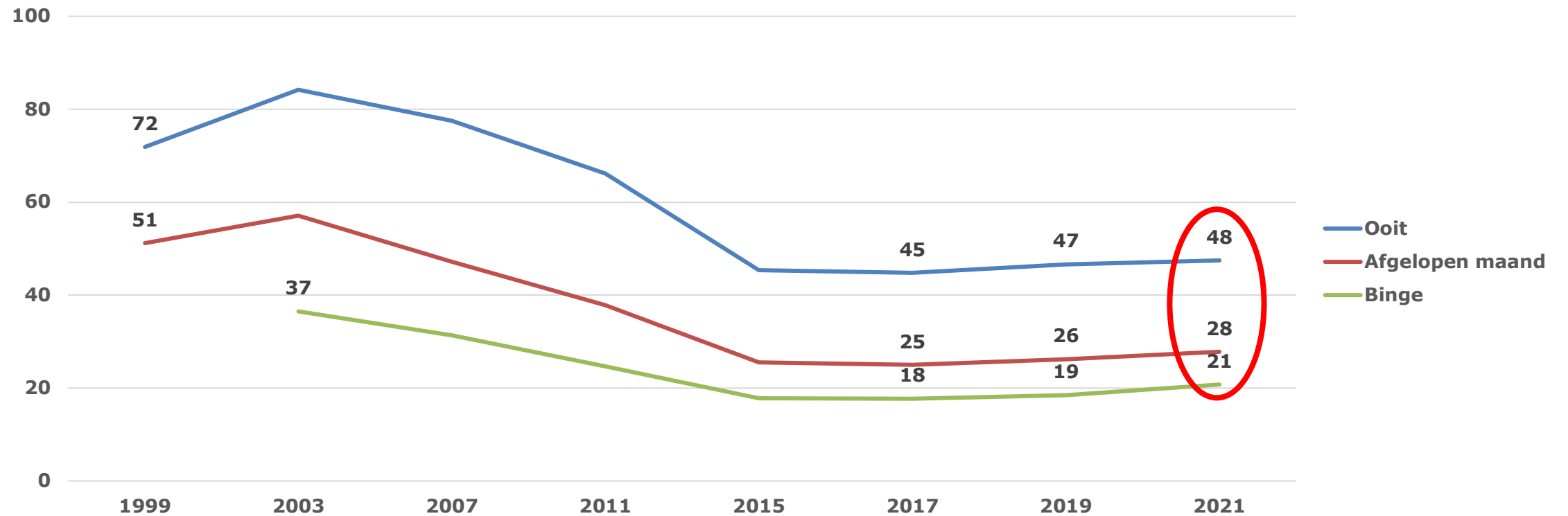

ALCOHOLGEBRUIK

Alcoholgebruik

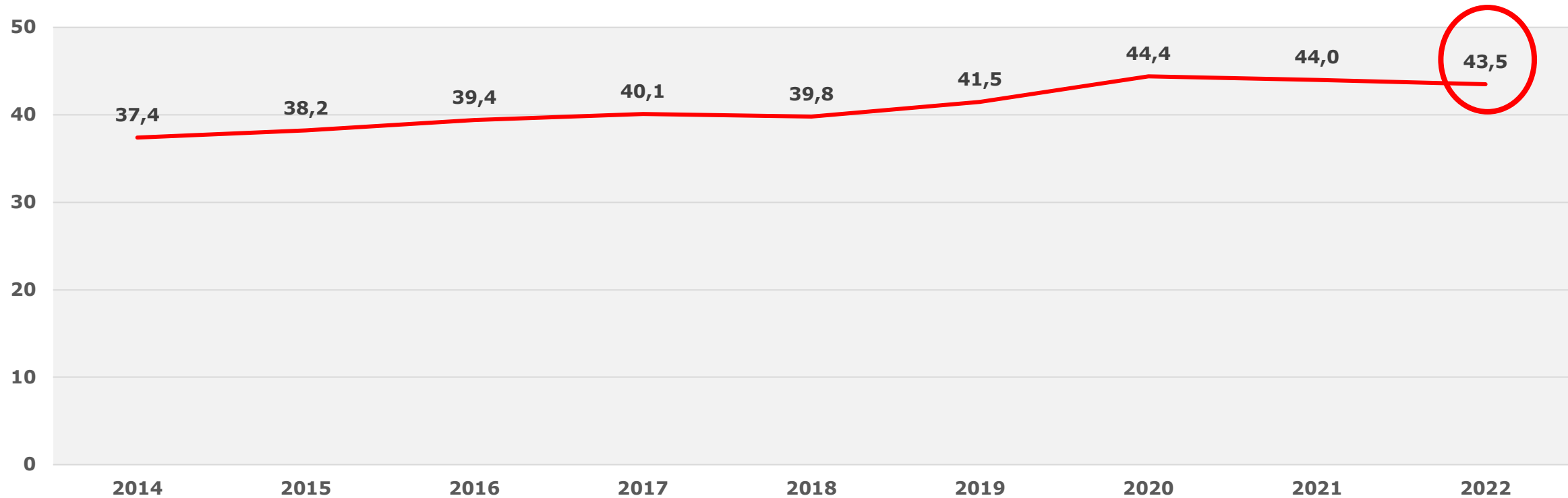
• Jongeren

Bron: HBSC/Leefstijlmonitor, 2021

Alcoholgebruik

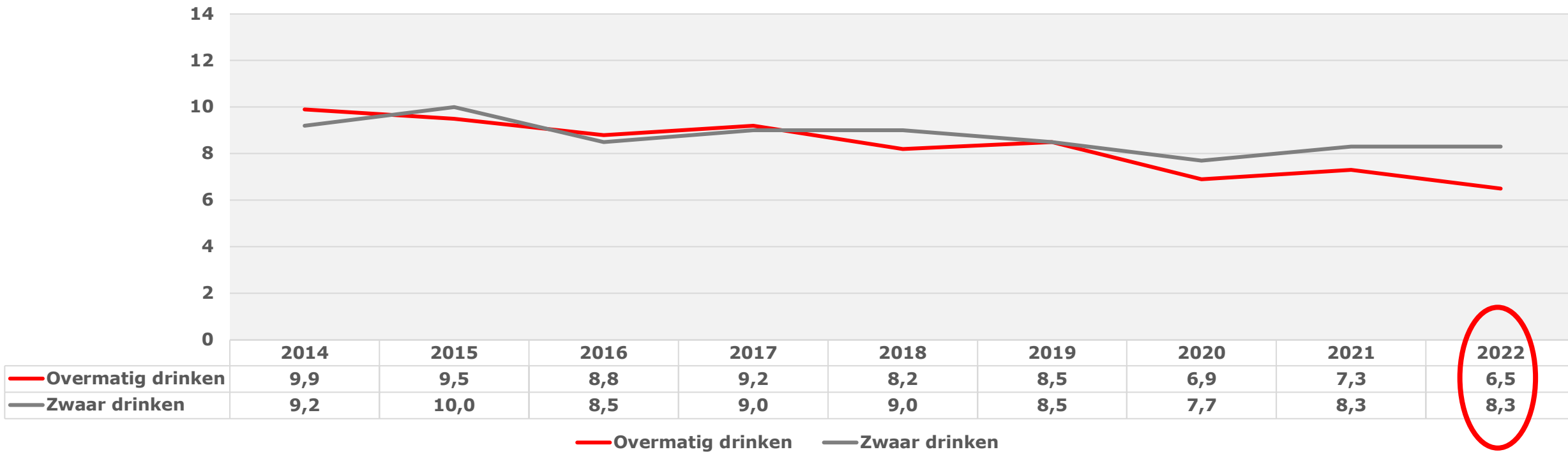
- **Volwassenen: voldoen aan richtlijn GR**

Bron: Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor CBS i.s.m. het RIVM en het Trimbos-instituut, 2022

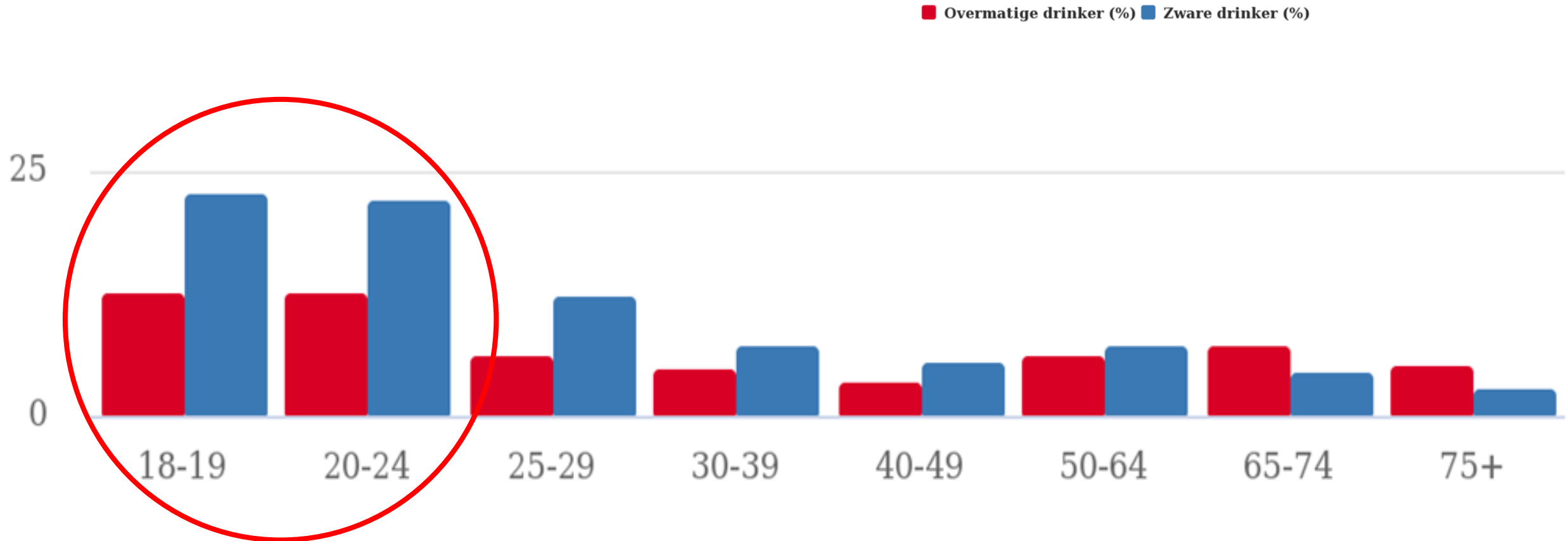
Alcoholgebruik

- **Volwassenen: overmatig en zwaar drinken**

Bron: Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor CBS i.s.m. het RIVM en het Trimbos-instituut, 2022

Alcoholgebruik

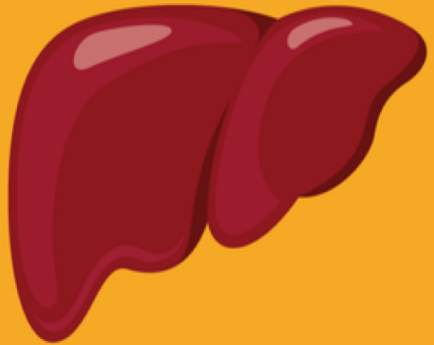

Bron: Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor CBS i.s.m. het RIVM en het Trimbos-instituut, 2022

KENNIS OVER ALCOHOLSCHADE

Alcoholschade: leveraandoeningen

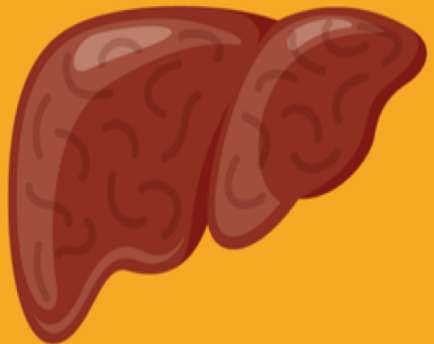
1. gezonde lever

2. Steatosis

3. Steatohepatitis

4. Fibrosis

5. Cirrhosis

6. Hepatocellular
Carcinoma

Kennis

leveraandoeningen: 94%

Alcoholschade: hersenaandoeningen

Acuut

verslechterde motoriek

Chronisch

veranderingen in
activiteit, structuur en
cognitief functioneren

Kennis

- hersenontwikkeling: 99%
- hersenbeschadiging: 76%
- Korsakov syndroom: 64%
- dementie: 44%

Alcoholschade: hart- en vaatziekten

Relatie

complex

Licht tot matig drinken

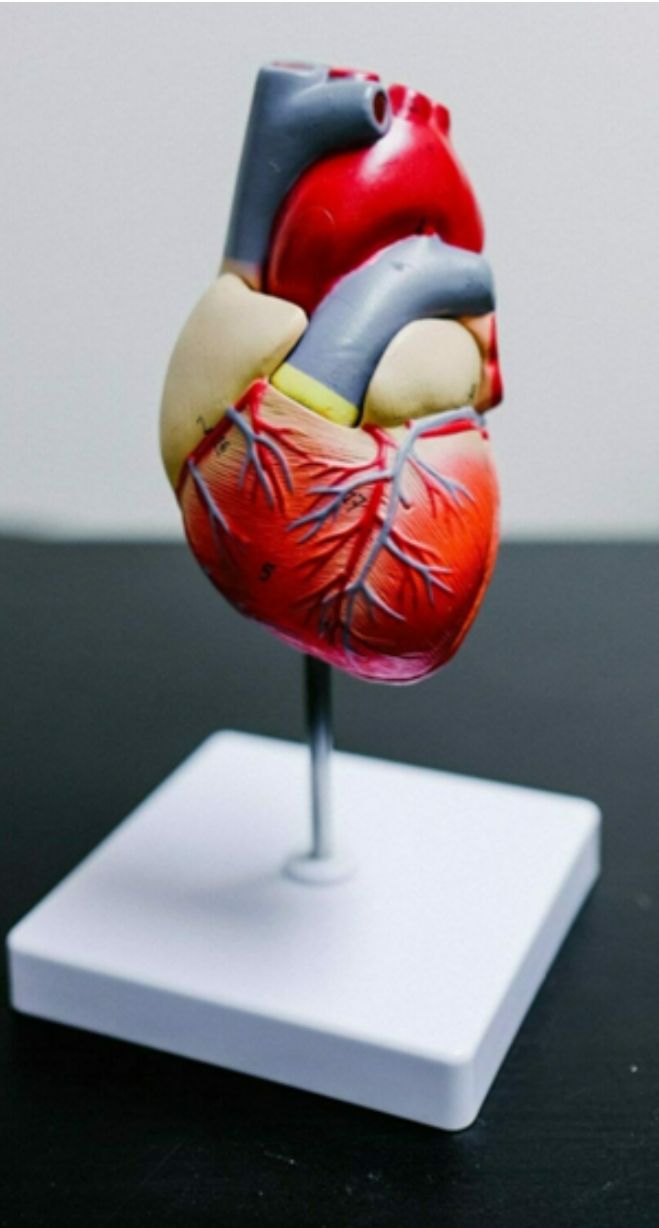
↓ risico op ischemische hartziekten en herseninfarct bij *sommige mensen*

Overmatig tot zwaar drinken

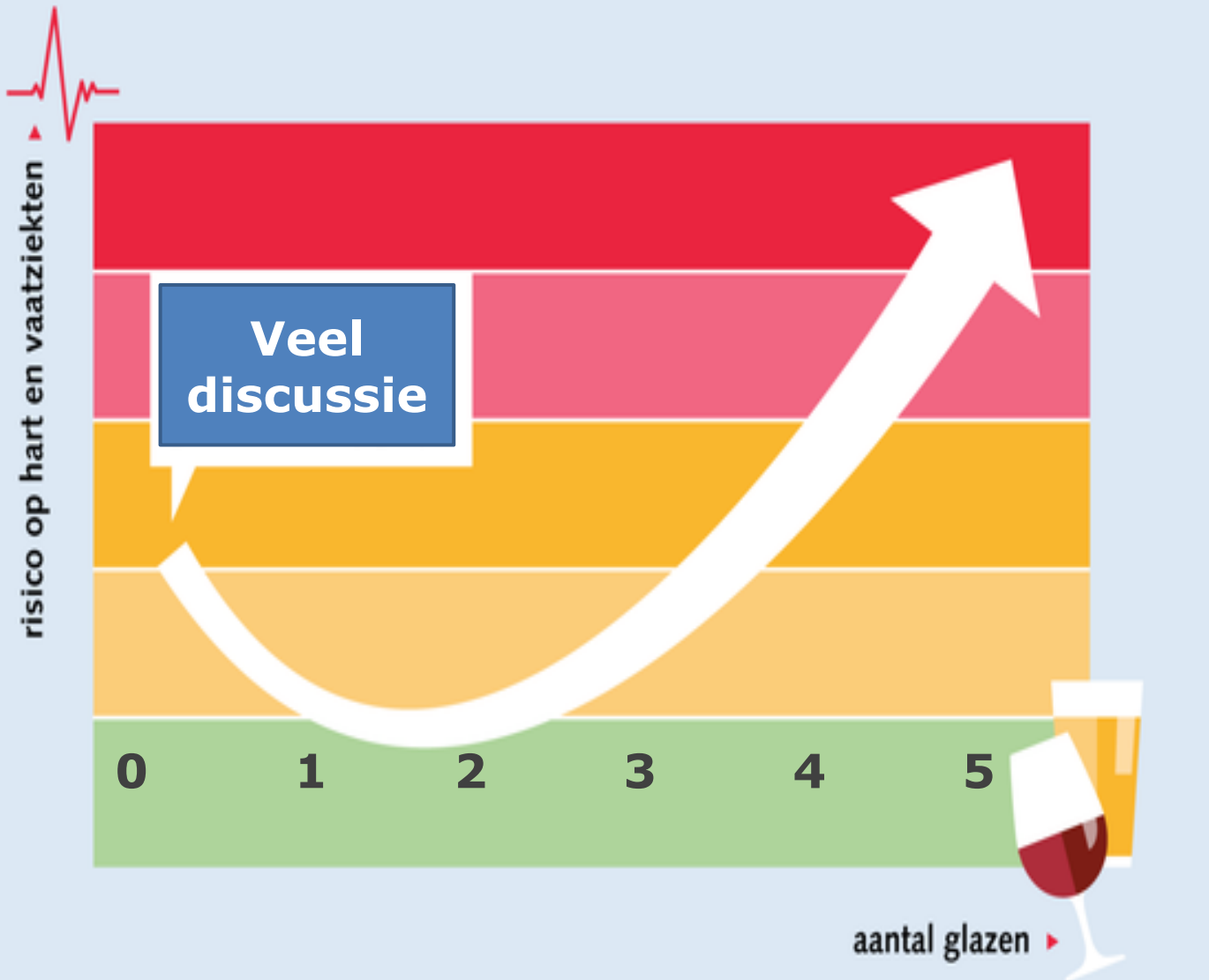
↑ risico op hartaanval, hartritmestoornis en hersenbloeding

Kennis

hart- en vaatziekten: 70%

Alcoholschade

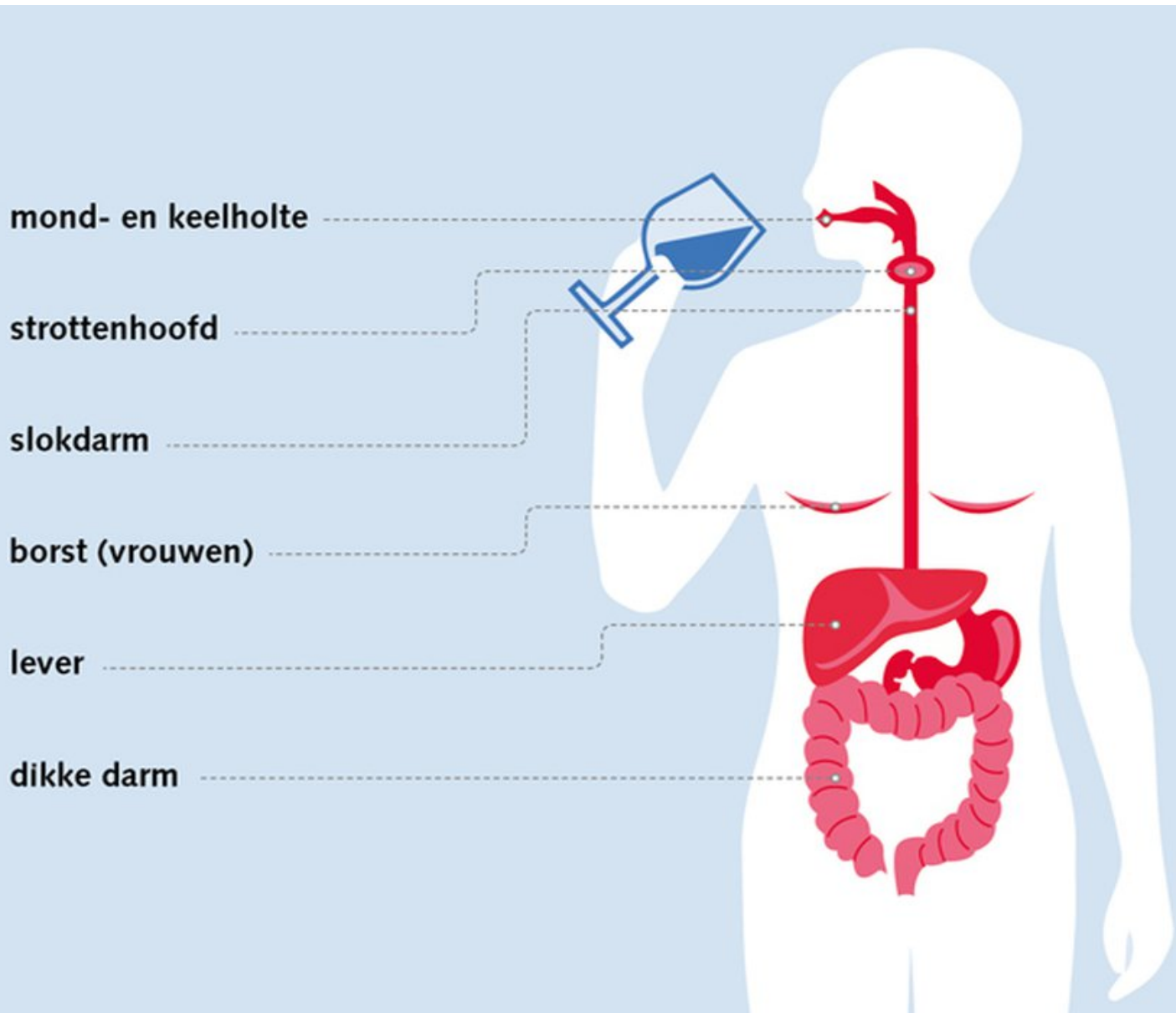
J-curve

Licht tot matig drinken ↓ risico op ziekten i.v.m. geheelonthouders, terwijl overmatig tot zwaar drinken ↑ risico

Enkele ziekten, sommige mensen

- ischemische hartziekten
- herseninfarct
- dementie
- diabetes type 2

Alcoholschade: kanker

7 kankersoorten

Waarschijnlijk: maagkanker

Aanwijzingen: long-,
alvleesklier- en huidkanker

Mogelijk: ≤ 3 glazen alcohol p/d ↓
risico nierkanker bij *sommige mensen*

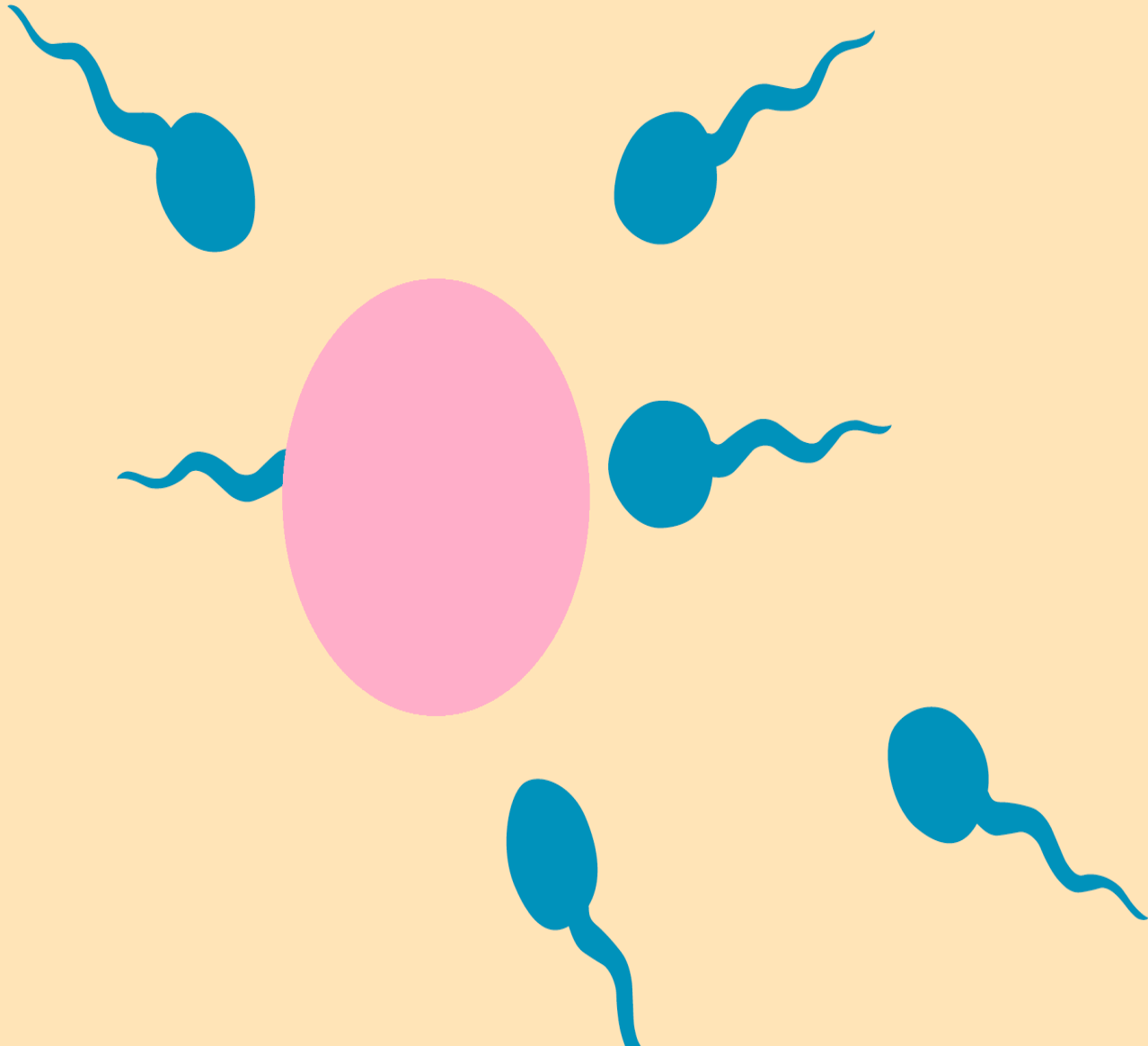
Type drank: maakt niet uit

Hoe ↑ alcohol, hoe ↑ risico

Kennis

- overmatig drinken en kanker: **37%**
- 1 glas p/d en borstkanker: **32%**

Alcoholschade: vruchtbaarheid

Licht tot matig drinken

- vrouwen: ↓ kans om komende maand zwanger te worden
- mannen: ↓ hoeveelheid en kwaliteit zaadcellen

Kennis

kans op zwangerschap wordt negatief beïnvloedt door alcoholgebruik vrouw én man: 75%

Alcoholschade: mentale problemen

Overmatig drinken

veroorzaakt, verergert of houdt mentale problemen in stand én verhindert adequate aanpak

Kennis

- alcoholverslaving: 90%
- depressie: 75%
- angst: 52%
- stress: 49%
- suïcide: 36%

Alcoholschade

- **Voor de drinker zelf**
- 200 aandoeningen en ziekten
- 1.890-3.850 doden
- 15.600 SEH-behandelingen
- 29.000 aanmeldingen verslavingszorg → #verslaafden ↑

Alcoholschade

- **Voor de ander**
 - 26-43%: geweld
 - 12-23%: verkeersongelukken
 - 2,6%: drinkt tijdens zwangerschap
- **Kennis**
alcoholgebruik tijdens zwangerschap vergroot kans op miskraam, huilbaby en leer- en gedragsproblemen: **52%**

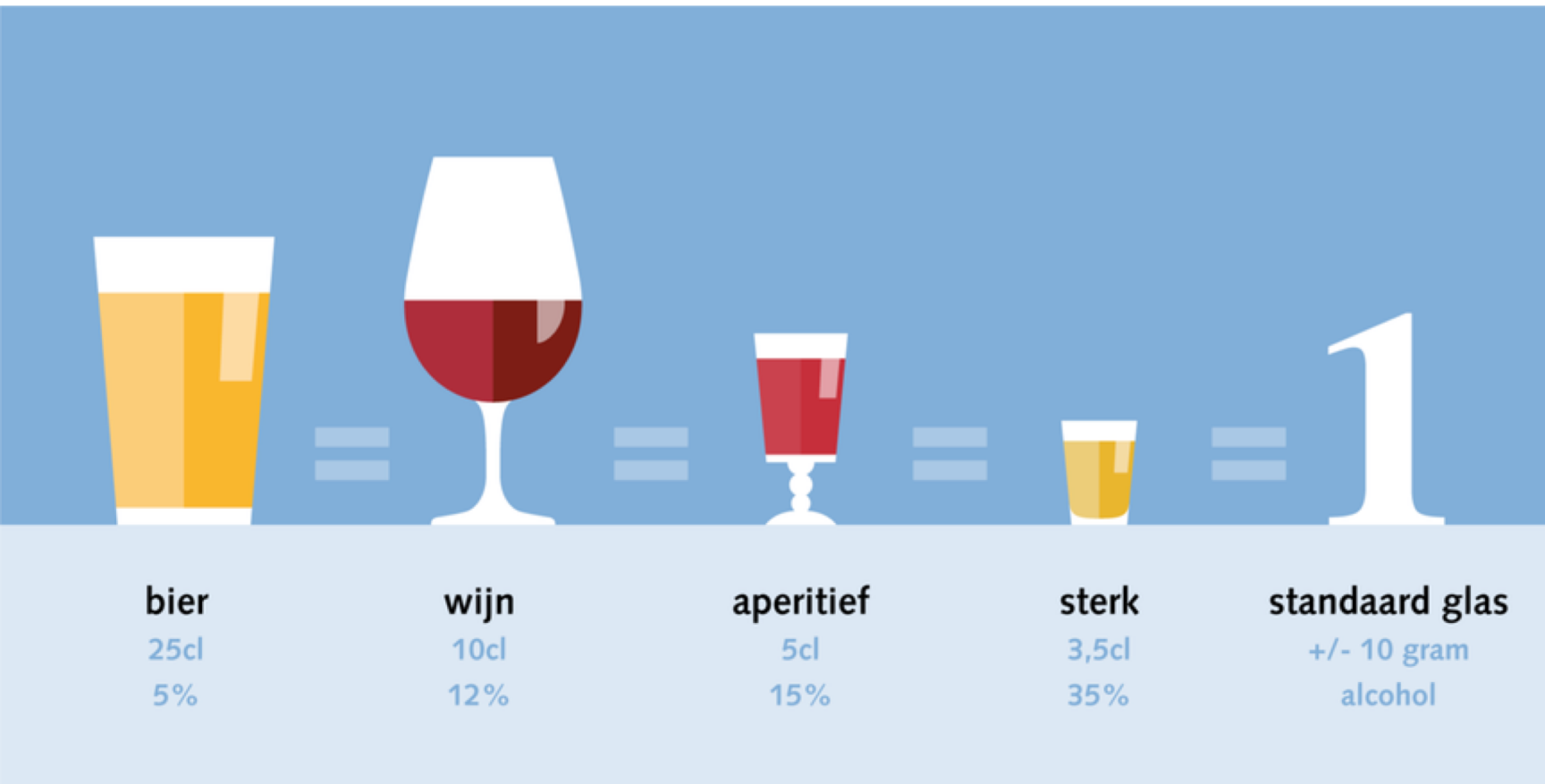
Alcoholschade

- **Voor de maatschappij**
- €2,3 tot 4,2 miljard per jaar
- **Kennis**
weet dat maatschappelijke kosten komen door kosten in: zorg, onderwijs, werkgevers en politie en justitie: **48%**

Wat weten Nederlanders over alcohol?

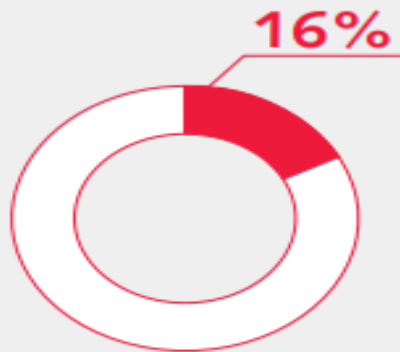
- **Standaardglas alcohol**
 - 11% weet dat er 7,5 standaardglazen zitten in 1 fles wijn

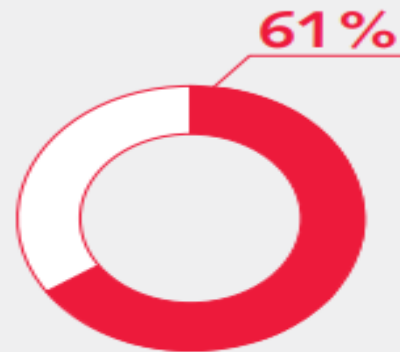
Wat weten Nederlanders over alcohol?

- **Geschatte schadelijkheid alcohol**

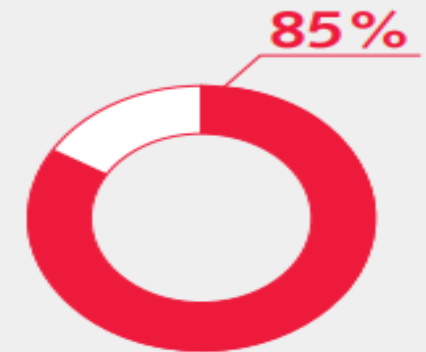
Het is volgens volwassenen (erg) schadelijk om...

...af en toe meer dan één glas te drinken.

...iedere dag meer dan één glas te drinken.

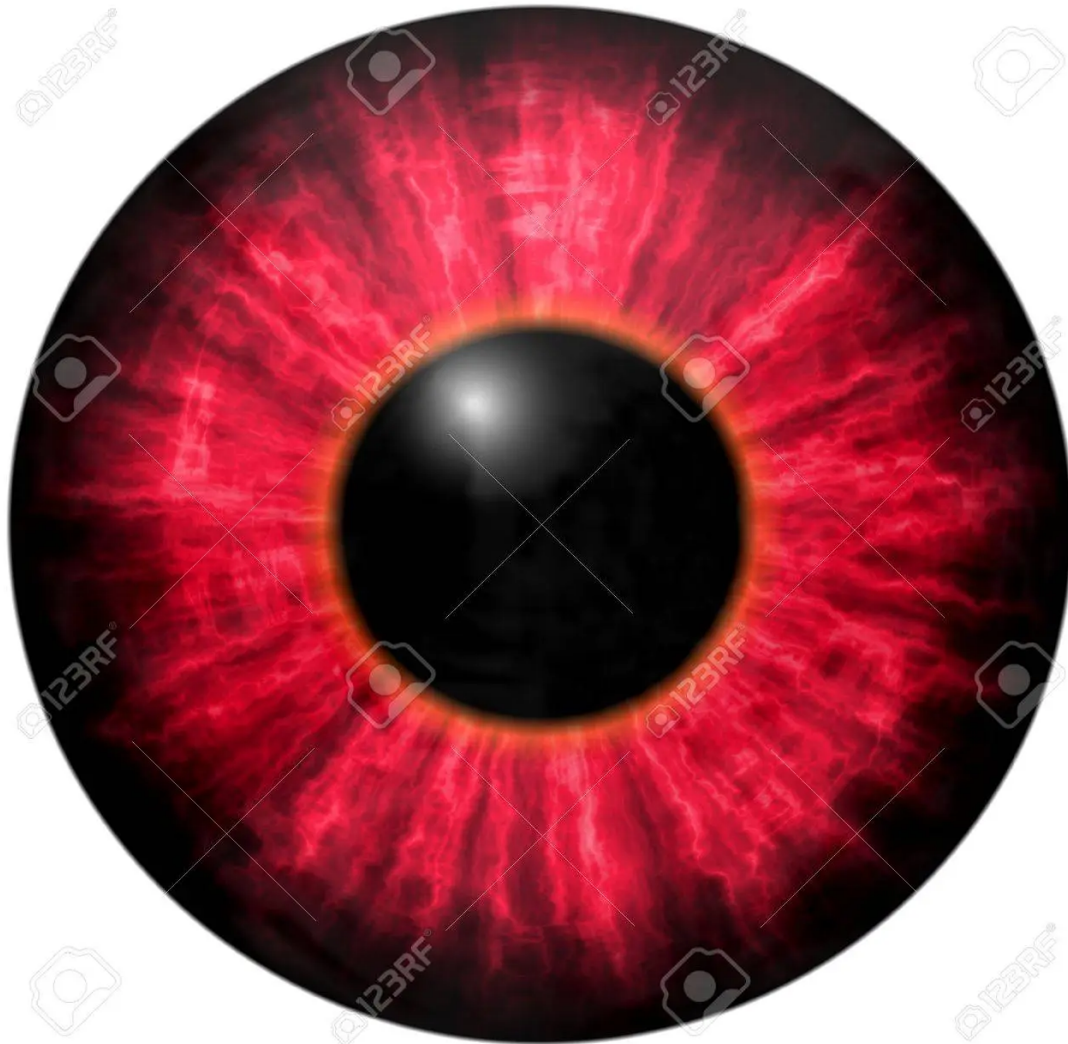

...wekelijks vijf of meer glazen op één dag te drinken.

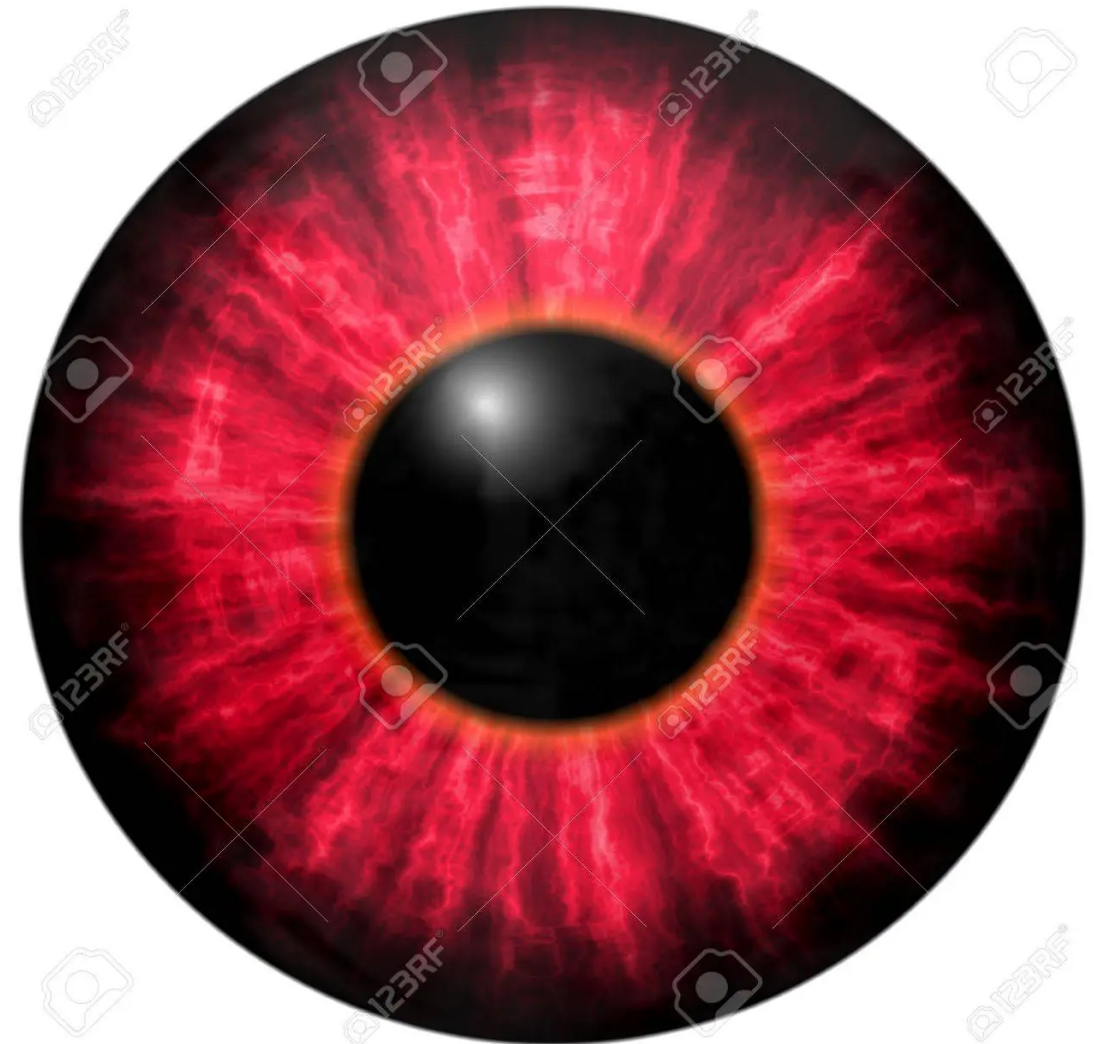
Alcoholshade

- Voor de drinker zelf

Voor de ander

=

BEWUSTWORDING VAN ALCOHOLSCHADE

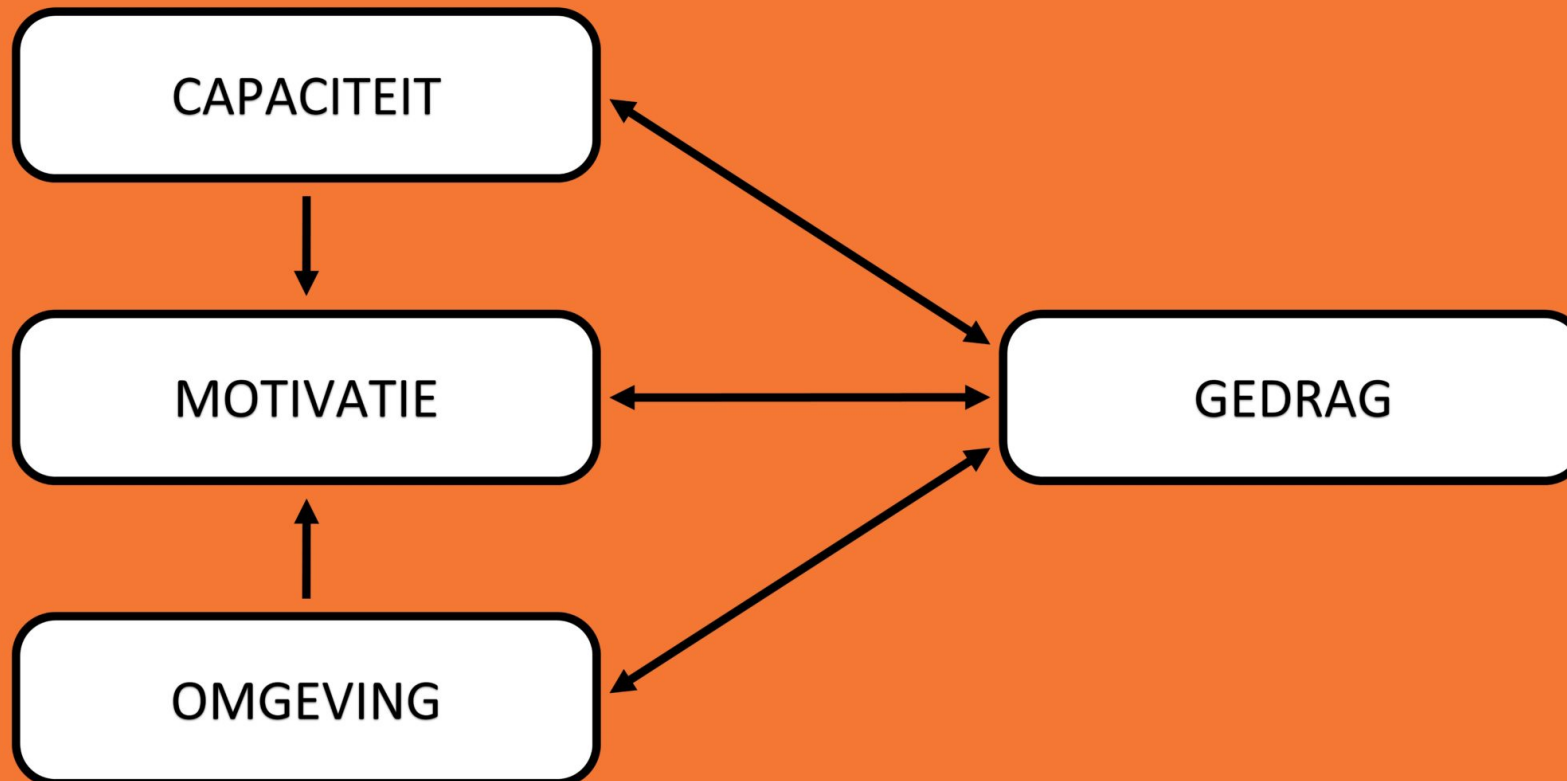

Doet bewustwording ertoe?

Doet bewustwording ertoe?

DRIE FACTOR-MODEL (COM-B)

Doet bewustwording ertoe?

Alcohol etikettering

Productinformatie

ingrediënten en voedingswaarde

Gezondheidswaarschuwingen

'Er is een direct verband tussen alcohol en fatale kankersoorten'

Effecten

- ↑ bewustwording
- ↓ alcoholgebruik

Vormgeving

conform WHO richtlijnen

Doet bewustwording ertoe?

**MANY PEOPLE DON'T
KNOW ALCOHOL CAN
CAUSE CANCER.**

NOW YOU KNOW.

AAN DE SLAG

Aan de slag met drie vragen

- 1. Welke kennis over alcohol moet breder bekend worden?**
- 2. Wat kun je als professional zelf doen om bewustwording te vergroten?** (geef aan wat jouw rol is op het geeltje!)
- 3. Wat heb je nodig van anderen?**
 - overheid
 - andere beroepsgroepen
 - wetenschap

Wat kun je betekenen als professional?

S

A

F

E

R

Beperk
beschikbaarheid
alcohol

Neem
maatregelen
tegen **rijden**
onder invloed

Bied toegang
tot **screening,**
kortdurende
interventies &
behandeling

Verbied of
beperk
alcoholreclame,
sponsoring &
promotie

Verhoog de
alcoholprijs
via belasting
en
prijsbeleid

***'De sleutel tot
gezondheid ligt vaak
niet in de spreekkamer,
maar in de politieke
arena.'***

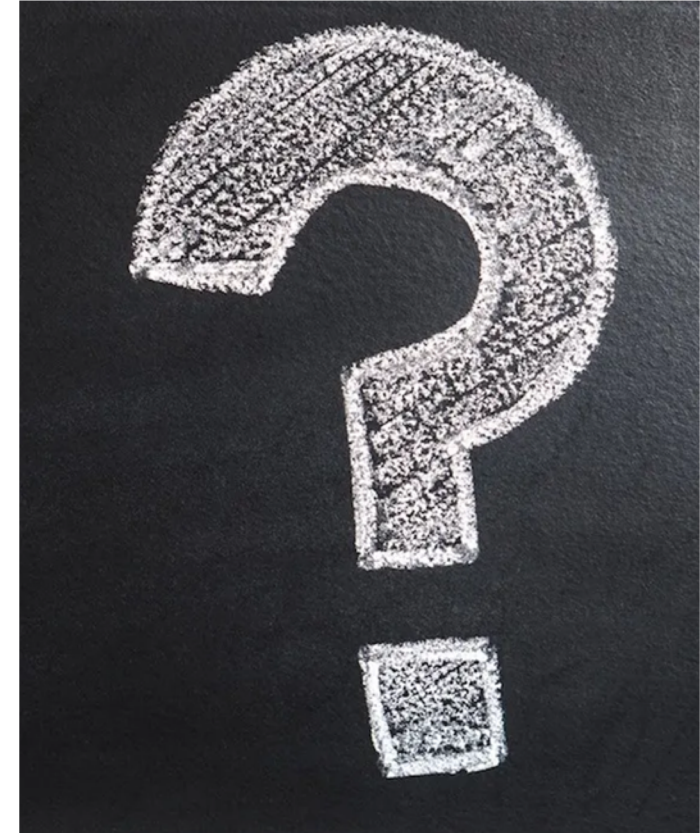
Johan Mackenbach

Aan de slag

- Bedrijfsarts
- Gemeente
- GGD
- Reclassering
- Rijk
- Verslavingszorg
- Ziekenhuis
- Welzijnswerk
- Wetenschap
- Overig

Aan de slag met drie vragen:

- 1. Welke kennis over alcohol moet breder bekend worden?**
- 2. Wat kun je als professional zelf doen om bewustwording te vergroten?** (geef aan wat jouw rol is op het geeltje!)
- 3. Wat heb je nodig van anderen?**
 - overheid
 - andere beroepsgroepen
 - wetenschap

Dank voor jullie aandacht!

